

Het Logeerhuis; Gezien, Gedaan, Gezegd?

Een kwalitatief onderzoek naar de functionele communicatie van medewerkers binnen en vanuit het logeerhuis over kinderen met een (ernstige) meervoudige beperking

Lotte van der Pol & Michelle de Leeuw

Aanleiding

De keuze voor dit onderzoek lag in onze stage-ervaringen van het derde studiejaar. We bemerkten dat er wat betreft het contact met het logeerhuis, vanuit de mytylschool en de ouders, bepaalde zaken niet goed verliepen. Er leken als het ware gaten te vallen in de communicatie en het bleef onduidelijk hoe het met het kind ging zodra het de school verliet. Hierdoor kan het welzijn van het kind met een (ernstige) meervoudige beperking in het geding komen en dit was voor ons de belangrijkste aanleiding de communicatie met het logeerhuis nader te onderzoeken. Het uiteindelijke doel van dit onderzoek betrof het kunnen formuleren van aanbevelingen ter verbetering van de communicatie.

Methodes

In de eerste plaats is er theoretisch onderzoek verricht naar de begrippen 'communicatie' en 'ernstig ofwel complex meervoudig beperkt'. Op basis hiervan hebben wij onze onderzoeksbegrippen duidelijker geformuleerd gekregen en richtlijnen ontwikkeld voor de conclusie en aanbevelingen. Vervolgens werden meer 'actuele' dataverzamelings- methoden ingezet, namelijk de observatie, het interview en de enquête. Binnen twee verschillende organisaties, zijn er observaties uitgevoerd in de logeeropvang. Registratie vond vervolgens plaats met behulp van een invulschema. Wat betreft het interview hebben wij gesproken met ouders van kinderen met een (ernstige) meervoudige beperking, woonbegeleiders binnen het logeerhuis, groepsleiders van twee kinderdagcentra én het onderwijzende personeel van een mytylschool. De enquête is ingezet om de tevredenheid onder ouders te toetsen. Tot slot zijn er activiteiten verricht om de eigen deskundigheid te verbreden.

Vraag en antwoord

De hoofdvraag luidt als volgt:

'Analytisch kijkend naar de huidige wijze van communiceren in en vanuit het logeerhuis, op welke gebieden zijn er dan (welke) verbeteringen nodig om het welzijn van het (ernstig) meervoudig beperkte kind te kunnen waarborgen?

Hieronder volgen beknopt de door ons gevonden antwoorden op de verschillende deelvragen, die gezamenlijk de hoofdvraag vormen.

Uit welke formele en informele elementen bestaat de communicatie over het kind binnen het logeerhuis?

Binnen het logeerhuis is er formeel overleg via de maandelijkse teamvergaderingen, dagelijkse overdrachtsmomenten, de (individuele) rapportage en het zorgdossier dan wel het persoonlijk plan van ieder afzonderlijk kind. Informeel vindt er dagelijks mondeling contact plaats tussen de collega's die samenwerken.

Uit welke formele en informele elementen bestaat de communicatie over het kind vanuit het logeerhuis naar ouders, mytylschool en kinderdagcentrum toe?

Vanuit het logeerhuis is er met de ouders mondeling, informeel contact tijdens de breng- en haalmomenten. Daarnaast wordt er met de ouders gecommuniceerd via een schrift en vindt er telefonisch contact plaats ter voorbereiding op een kindbespreking, wanneer er iets met het kind aan de hand is ofwel ouders op de hoogte willen worden gebracht. Met het kinderdagcentrum of de mytylschool wordt in hoofdzaak enkel via het kinderdagcentrum- of schoolschrift gecommuniceerd.

Welke knelpunten bestaan er in de communicatie binnen (intern) het logeershuis en naar externe factoren (ouders, kinderdagcentrum en mytylschool) toe waar het gaat om het (ernstig) meervoudig beperkte kind?

Intern kan het een knelpunt zijn dat de ruimte niet geschikt is voor een goede overdracht tussen collega's en er onvoldoende tijd is om de dossiers van de kinderen spoedig bij te werken. Daarnaast geven respondenten aan dat er binnen het team weerstand kan bestaan om elkaar van kritische feedback te voorzien. Extern is het een ervaren knelpunt dat de communicatie tussen logeershuis en mytylschool of kinderdagcentrum enkel via één medium verloopt.

In hoeverre zijn ouders en personeel binnen logeershuis, mytylschool en kinderdagcentrum tevreden dan wel ontevreden over de communicatie met en vanuit het logeershuis?

Teamleden binnen de twee onderzochte logeerhuizen zijn over het algemeen tevreden over de onderlinge communicatie en het contact met ouders. Ouders tonen zich, in de meerderheid van dit onderzoek, eveneens tevreden betreffende het overleg met woonbegeleiders. Ontevredenheid heerst er, echter, wel meer waar het gaat om het contact tussen het logeershuis en de mytylschool ofwel het kinderdagcentrum. Respondenten van beide partijen geven aan de huidige communicatie onvoldoende te vinden.

Op welke gebieden kan de onderlinge communicatie binnen het logeershuis en naar buiten toe over het (ernstig) meervoudig beperkte kind verbeterd en/ of aangepast worden?

De communicatie kan verbeterd worden op het gebied van de overeenstemming over de te bespreken onderwerpen, zowel tussen logeershuis en ouders als tussen logeershuis en mytylschool of kinderdagcentrum. Daarnaast kan de communicatie tussen collega's onderling meer worden uitgediept en verbreed. In contact met ouders, kan het gezamenlijk mondeling communiceren over het kind meer frequent worden toegepast. Tot slot kan het contact tussen het logeershuis en de mytylschool of het kinderdagcentrum worden bevorderd door het inzicht in elkaar te vergroten.

Conclusie

Uit het theoretisch vooronderzoek kwam naar voren dat binnen de verschillende fasen van communicatie zowel interne als externe ruis kan ontstaan waardoor de boodschap niet helder meer overkomt. In het contact óver het (ernstig) meervoudig beperkte kind kan dit betekenen dat zijn of haar lichamelijk dan wel geestelijk welzijn wordt geschaad. Deze kinderen zijn namelijk voor vrijwel alle aspecten van hun leven afhankelijk van anderen. Een belangrijke conclusie, welke geformuleerd kan worden binnen de grenzen van onze onderzoeksmogelijkheden, betreft dat de tevredenheid onder de respondenten groeit naarmate er gebruik wordt gemaakt van meerdere communicatiemiddelen naast elkaar en men elkaar beter kent. De sterkste mate van ontevredenheid onder de respondenten en het grootste risico op ruis in de communicatie, vonden we dan ook betreffende het contact tussen kinderdagcentrum ofwel mytylschool en het logeershuis. De betrokken professionals van de verschillende organisaties kennen elkaar namelijk nauwelijks.

Aanbevelingen

In de zorg voor kinderen met een (ernstige) meervoudige beperking hebben we de noodzaak tot overeenstemming tussen de verschillende betrokkenen, omgezet in gestructureerde schriftelijke hulpmiddelen: een informatieblad en rapportagesysteem. Beiden zijn invulbaar. Tevens wordt het voorstel gedaan tot een georganiseerde vorm van leerbezoeken tussen mytylschool ofwel kinderdagcentrum én het logeershuis. Tot slot introduceren we in dit document een vorm van intervisie om, binnen het logeershuis, de communicatie tussen collega's te verbreden en (nog) opener te maken.